

**MEER
BEHEER**

Foto: Anton Hultema

VAN JACHT NAAR BEHEER

DOOR OSWIN SCHNEEWEISZ

Er moet meer kennis en kunde komen onder reeënbeheerders, want in de praktijk worden begrippen als jacht en beheer nog steeds met elkaar verward. Over leefgebieden en de rol van de individuele jager bij het beheer.

Voor wie het nog niet wist: het ree is een beschermde inheemse diersoort. Er wordt dus niet op gejaagd zoals op het jachtwild. Er vindt hooguit beheer op populatieniveau plaats en indien noodzakelijk, afschot van zieke en/of zwakke dieren. Beheer omvat het hele scala aan maatregelen om een soort te beschermen en in stand te houden: inventariseren van het leefgebied, de populatie, de knelpunten, de te nemen preventieve maatregelen als wildspiegels, waarschuwingssystemen voor mens en dier, virtuele hekwerken, biotoopverbetering en regulatie van aantallen van een populatie. Binnen het kader van beheer is afschot de laatste stap en is dus niet vanzelfsprekend. Voor menig jager betekent dat een omslag in denken. Een omslag die nog lang niet overal is ingeburgerd. De afgelopen 40 jaar heeft duidelijk aangetoond dat regulatie van aantallen door afschot in Nederland noodzakelijk is en blijft, maar het is

wel de stap die pas genomen wordt als alle andere maatregelen onvoldoende werken.

Realisatie van gestelde doelen

Onlangs besloot de Provincie Friesland, als reactie op achterblijvend afschot in het voorgaande jaar, het afschot voor de gehele provincie te verhogen. Maar ook de eilanden maken deel uit van Friesland en dus gaan ook op Terschelling de afschotcijfers omhoog. En dat terwijl op dat eiland, wat natuurlijk een leefgebied op zich is, de jagers steeds minder reeën in het vizier krijgen en de stand afneemt. Het is slechts een van de vele voorbeelden waaruit het manco van het huidige systeem blijkt. Afschot wordt nog vaak bepaald op basis van irrationele aantallen, waarvan uiteindelijk landelijk slechts 78% wordt gerealiseerd. Kennelijk zijn we niet in staat om de zelf gestelde doelen van het beheer te realiseren. ▶

MEER BEHEER

Foto: Bas Worm

► Beheer van populaties in een leefgebied

Aan de lokale situatie en de bijzondere aspecten van de leefomgeving wordt vaak voorbij gegaan. Wettelijk is regulatie alleen op populatieniveau toegestaan in relatie tot het gebied waar de populatie leeft. De VHR gaat er daarom vanuit dat goed beheer van een reeënpopulatie alleen maar kan en mag plaats vinden op leefgebiedniveau. De VHR heeft opdracht gegeven om Nederland in te delen in leeggebieden voor het grofwild. Hierover leest u meer in een later nummer van Reewild Magazine.

‘Elk gebied heeft zo zijn bijzondere situaties’, zegt Marien Greep (voormalig voorzitter van de VHR). ‘Ik was laatst in Voorne om over de leefgebiedbenadering te vertellen. In eerste instantie zagen wij het kanaal dat Voorne van Putten scheidt als een barrière tot een van de beheerders ons vertelde dat de reeën daar gewoon overzwemmen en zonder moeite uit het kanaal kunnen komen. Er is dus feitelijk helemaal geen sprake van twee gescheiden leefgebieden, maar van één groot leefgebied Voorne-Putten. Dat soort lokale informatie is buitengewoon belangrijk

om de leefgebieden van reeën goed in kaart te brengen en uiteindelijk bij het beheer van de populatie maatwerk te kunnen leveren. Daarvoor is bij het uitwerken van de leefgebieden vooral uitgebreid overleg nodig met de betrokken WBE's en Reewildcommissies in die leefgebieden.

Snelweg

Het gaat nog te vaak fout. Laatst was Greep in een WBE waar men in een smalle strook langs de snelweg voorstelde om alle reeën dood te schieten omdat er ooit drie aanrijdingen waren geweest. Greep: ‘Dan denk ik: waar zijn jullie mee bezig? Je moet zorgen dat er in de kernzones (daar waar reeën goed kunnen leven) en de randzones (daar waar de condities nog net goed genoeg zijn) een juiste stand is in relatie tot de biotoop in die zones. Dan voorkom je dat ze alle kanten op gaan en hoef je niet langs zo'n snelwegstrook te gaan schieten. Los van het feit dat niet bewezen is dat je met zulk afschot het beoogde effect bereikt. Het kan immers ook juist een aanzuigende werking veroorzaken.’

Kennis & kunde

Greep signaleert een groot verschil in kennis en kunde. Greep: 'De Achterhoek, Overijssel, Drenthe, Limburg en vooral het oostelijk gedeelte van Brabant zijn regio's waar jagers al decennia lang met reeën te maken hebben. Daar weet men van de hoed en de rand. Het ree verspreidt zich echter nog steeds naar nieuwe gebieden (Friesland, Groningen, Zuid Holland en Zeeland). Daar ontbreekt vaak de basiskennis. We moeten die kennis en kunde op een goede manier overdragen.' SJN verzorgt de basiscursus 'Kennis en beheer van reeën'. Daarnaast is IPC bezig om een nieuwe, zeer uitgebreide Reewildbeheer-cursus te ontwikkelen die hopelijk eind van het jaar beschikbaar is.

Populatie

Elke individuele jager moet beseffen dat het bij beheer van reeën altijd om de totale populatie gaat, niet om dat ene ree dat toevallig in zijn jachtveld voor de loop staat. Een populatie zit niet in een jachtveld, maar in een leefgebied dat de grenzen van jachtvelden overstijgt, ook die van WBE's en zelfs van provincies. De rol van de WBE en de jagers blijft essentieel voor de uitvoering van het beheer. Om de gestelde doelstelling van het beheer te halen is onder meer een aangepaste afschottijd op geiten noodzakelijk. Greep: 'Dan moet je echter wel onderscheid kunnen maken tussen een smalree en een zogende geit. Je hebt kortom ook kennis nodig om goed aan te spreken. Daar wil de VHR bij helpen. Hoe groter de kennis, des te kansrijker het realiseren van afschot'.

Decentralisatie

Een probleem bij de uitvoering is de decentralisatie van het beleid en het verschil in regelgeving tussen de provincies. Hierdoor hebben de WBE's en de jagers in de leefgebieden te maken met verschillende regels (bijv. afschottijden) en voorwaarden. Dat geeft veel verwarring en extra administratie, terwijl de reeën binnen dat leefgebied echt niet van elkaar verschillen. In de nieuwe wet Natuur dreigt dat nog verder te gaan dan nu al het geval is. Per leefgebied, en dus per populatie, is het noodzakelijk dat beheerders van dezelfde regels

en voorwaarden uitgaan zoals ze zijn gesteld in de Richtlijn reeënbeheer 2015 van de VHR. Dat maakt het eenvoudiger, duidelijker en gemakkelijker om beheer en afschot uit te voeren.'

Tellen

Greep signaleert nog veel onduidelijkheden over bijvoorbeeld de wijze van tellen. 'Sommige houden vast aan het oude 'driepunt-tellen', maar dat is achterhaald. We weten inmiddels dat het vaststellen van exacte aantallen aanwezige reeën niet mogelijk is. Daarom ijvert de VHR voor trendtellingen waarbij de minimaal aanwezige reeën (Minimum Number Alive) geteld worden. Dat is niet iets dat wij verzinnen hebben. Dat is een beproefde methode waar internationaal mee wordt gewerkt en waarmee je kunt zien wat een populatie doet. Neemt de populatie toe, blijft het gelijk of nemen de aantallen af? Ik adviseer elke reewildbeheerder dan ook met klem op de site van de VHR het Telprotocol en de Richtlijn Reeënbeheer eens goed te lezen. Daar staat het allemaal in: klip en klaar.' De VHR zal in de nabije toekomst ook de informatie-overdracht omtrent leefgebieden, beheer, telprotocol, etc. uitbreiden. Zo komen er technische avonden over de leefgebiedbenadering en zal de VHR bij WBE's in het land informatieavonden aanbieden.

Voor uitgebreide informatie over alle onderwerpen verwijzen wij u naar onze website

www.reewild.nl/publicaties

A. Leefgebieden

www.reewild.nl/files/8513/9404/5569/VHR_folder_leefgebiedbenadering_versie_website.pdf

B. Visie op reeën:

Reeën in een veranderende maatschappij.
www.reewild.nl/files/7214/3376/5736/Visie.pdf

C. Richtlijn reeënbeheer 2015

reewild.nl/files/3414/3678/1729/Richtlijn.pdf

D. Landelijk Telprotocol Reeën

www.reewild.nl/files/1913/9370/7084/Landelijk_telprotocol_reen_final_2014_VHR_GA_010314.pdf